

Postanowienie z dnia 5 maja 2000 r.

II UKN 191/00

Uchylenie przez organ rentowy decyzji wstrzymującej wypłatę świadczenia w toku postępowania sądowego, uzasadnia umorzenie postępowania w całości na podstawie art. 477¹³ KPC, bez konieczności ustalania rodzaju i wysokości świadczenia podlegającego wypłacie.

Przewodniczący SSN Teresa Romer, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Beata Gudowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 5 maja 2000 r. sprawy z wniosku Jana M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w C. o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 października 1999 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d d a l i ć kasację.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 9 września 1999 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach umorzył postępowanie toczące się na skutek odwołania Jana M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w C. z dnia 16 października 1998 r. Decyzją tą organ rentowy wstrzymał dalszą wypłatę renty górniczej wnioskodawcy od 1 października 1998 r. W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca żądał przywrócenia wypłaty renty. Następnie decyzją z dnia 28 października 1998 r. organ rentowy przywrócił wypłatę wstrzymanej renty od 1 października 1998 r. Wobec uwzględnienia przez organ rentowy żądania w całości postępowanie podlega umorzeniu z mocy art.477¹² KPC.

Postanowienie to zaskarżył zażaleniem wnioskodawca, zarzucając, że w piś-

mie procesowym zgłosił zarzuty wobec innych decyzji organu rentowego z 22 maja 1998 r., 22 lipca 1998 r. i 7 sierpnia 1998 r., które powinny być rozpoznane.

Postanowieniem z dnia 28 października 1999 r. [...] Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił zażalenie. Sąd Apelacyjny ustalił, że przedmiotem decyzji z dnia 16 października 1998 r. było wyłącznie wstrzymanie wypłaty świadczenia i postępowanie przed Sądem pierwszej instancji toczyło się na skutek odwołania od tej decyzji. Natomiast inne żądania były zgłaszane w odwołaniach od trzech wcześniejszych decyzji i w sprawach tych toczyły się odrębne postępowania, zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 26 maja 1999 r. [...].

Postanowienie to zaskarżył kasacją wnioskodawca, wskazując jako podstawę kasacji naruszenie przepisów postępowania – art. 477¹² KPC – polegające na przyjęciu, że organ rentowy przed rozstrzygnięciem sprawy przez Sąd wydał decyzję uwzględniającą w całości żądanie wnioskodawcy w sytuacji, gdy wniósł on odwołanie od decyzji organu rentowego także w związku z niewydaniem decyzji w sprawie zgłoszonych przez niego żądań. W uzasadnieniu kasacji wnioskodawca powołał się na decyzje organu rentowego z dnia 22 maja 1998 r., 22 lipca 1998 r. i 7 sierpnia 1998 r., którymi przyznano wnioskodawcy prawo do okresowej renty górniczej, lecz nie uwzględniono wszystkich zgłoszonych przez niego żądań, a mianowicie doliczenia okresu zatrudnienia, przyznania odsetek i przyznania zasiłku rodzinnego. Dlatego w odwołaniu od decyzji z dnia 16 października 1998 r. wnioskodawca zaskarżył nie tylko wstrzymanie wypłaty świadczenia, lecz także zaskarżył brak rozstrzygnięcia w zakresie trzech zgłoszonych uprzednio żądań, a więc wniósł odwołanie także w związku z niewydaniem przez organ rentowy decyzji w sprawie tych żądań. Zdaniem wnioskodawcy, prawomocny wyrok w sprawie [...] nie sanuje bezczynności organu rentowego. Nie było podstaw do umorzenia postępowania w całości, skoro nie wszystkie żądania zostały uwzględnione. W związku z tymi zarzutami wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia przez uwzględnienie zażalenia na umorzenie postępowania i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie zachodzi zarzucane w kasacji naruszenie przepisu art. 477¹² KPC. Przepis

ten, stanowiący o niedopuszczalności ugody w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, nie miał w ogóle zastosowania w tej sprawie, a został przez Sąd powołany prawdopodobnie w wyniku omyłki pisarskiej. Podstawą prawną rozstrzygnięcia był przepis art. 477¹³ KPC, który stanowi, że zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd – przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub części żądanie strony – powoduje umorzenie postępowania w całości lub części. W uzasadnieniu kasacji powołano się także na ten przepis, należy zatem przyjąć omyłkę pisarską we wskazaniu podstaw kasacyjnych. Jednakże mimo wskazania przez Sąd błędnej podstawy prawnej nie ma nieprawidłowości w rozstrzygnięciu.

Wnioskodawca zaskarżył decyzję wstrzymującą wypłatę renty górniczej. Zgłoszone w odwołaniu żądanie dotyczyło przywrócenia wypłaty tej renty. Wydana w toku postępowania sądowego decyzja anulująca wstrzymanie wypłaty renty uwzględniała w całości żądanie zgłoszone w odwołaniu. Uchylenie przez organ rentowy decyzji wstrzymującej wypłatę świadczenia, dokonane w toku postępowania sądowego toczącego się na skutek odwołania od tej decyzji, uzasadnia umorzenie postępowania w całości na podstawie art. 477¹³ KPC bez konieczności ustalania rodzaju i wysokości świadczenia podlegającego wypłacie. Wypłata świadczenia następuje bowiem na warunkach określonych w ostatniej decyzji wydanej przed wstrzymaniem wypłaty świadczenia. Jeżeli istnieją podstawy do żądania zmiany wysokości świadczenia, na które zainteresowany dotychczas się nie powoływał, żądanie takie może być zgłoszone do organu rentowego jako wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczeń. Natomiast jeżeli żądania takie były zgłaszane przed wydaniem ostatniej przed wstrzymaniem wypłaty decyzji ustalającej prawo do świadczenia i jego wysokość, uwzględnienia tych żądań należało domagać się w odwołaniu od tej decyzji.

Prawo do renty górniczej wnioskodawcy zostało ustalone decyzją z dnia 22 maja 1998 r. zmieniona następnie decyzjami z dnia 22 lipca 1998 r. i 7 sierpnia 1998 r. Odwołania wnioskodawcy od tych decyzji były rozpoznawane w sprawie [...] zakończonej prawomocnym wyrokiem z dnia 26 maja 1999 r. Na te decyzje i wniesione od nich odwołania powoływał się wnioskodawca w piśmie procesowym złożonym w niniejszej sprawie i w zażaleniu na postanowienie o umorzeniu postępowania. Rozpoznając sprawę Sąd pierwszej instancji miał obowiązek ograniczenia się wyłącznie do badania zarzutów dotyczących wstrzymania wypłaty renty. Nie mógł rozpoznawać zarzutów dotyczących trzech wcześniejszych decyzji z uwagi na zawisłość sprawy

(art. 199 § 1 pkt 2 KPC). Na tej samej podstawie prawnej wobec powagi rzeczy osądzonej Sąd Apelacyjny, rozpoznając zażalenie nie mógł odnieść się do zarzutów dotyczących poprzednich decyzji. Postępowanie toczące się na skutek zażalenia musiało być ograniczone do badania zasadności umorzenia postępowania, to jest ustalenia, czy decyzja organu rentowego zmieniająca zaskarżoną decyzję uwzględnia wszystkie żądania zgłoszone w odwołaniu.

Twierdzenie, że odwołanie od decyzji z dnia 16 października 1998 r. stanowiło jednocześnie skargę na bezczynność organu rentowego, jest całkowicie bezpodstawne. Zgodnie z art. 477⁹ § 4 KPC bezczynność organu rentowego zachodzi wówczas, gdy organ ten nie wydał decyzji w terminie dwóch miesięcy licząc od zgłoszenia roszczenia w sposób przepisany. W tym przypadku organ rentowy wydawał decyzje w załatwieniu zgłaszanych przez wnioskodawcę wniosków. Nieuwzględnienie wszystkich zgłaszanych w tych wnioskach żądań nie oznacza bezczynności organu rentowego. W takim przypadku odwołanie przysługuje od decyzji na podstawie art. 477⁹ § 1 KPC, w terminie określonym w tym przepisie, a nie w trybie art. 477⁹ § 4 KPC, który ma zastosowanie wówczas, gdy organ rentowy nie wyda żadnej decyzji.

Kasacja okazała się pozbawiona usprawiedliwionych podstaw i z tych przyczyn Sąd Najwyższy na zasadzie art. 385¹² KPC orzekł jak w sentencji postanowienia.

=====